

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . K 3—
poluletna . . „ 1.50
četrtna . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 17. V LJUBLJANI, dne 26. marca 1909. Leto IV.

Duhovne vaje za delavce in za moške sploh

bodo v Ljubljani v cerkvi Jezusovega Srca
od sobote pred cvetno nedeljo (3. aprila)
do torka velikega tedna (6. aprila).

RAZPORED:

v soboto bo pridiga ob 7 zvečer
v nedeljo ob 7. zjutraj in ob 5. popoldne
v ponedeljek ob 5. zjutraj in ob 7. zvečer
v torek ob 5. zjutraj in ob 7. zvečer.

Krščanski moške, skupaj!

„Glejte, zdaj je prijeten čas, glejte, zdaj je dan
zveličarja.“

Take duhovne vaje, kakor znane, smo delavci že imeli. V isti cerkvi je bilo, kamor nas vabijo zdaj. Cerkev je bila polna samih mož. Bili smo zadovoljni, veseli, navdušeni. — A tega je že 6 let. Teh 6 let so naše pobožne vaje prenehale, počivale.

Čas je, da se zopet enkrat zberemo v cerkvi okoli svojega Boga. Pri trdem delu, pri napornem boju za obstanek tudi človek krščanskega življenja lahko časih nekoliko preveč izgubi izpreda to, kar je zgoraj, nad svetom, nad materijo, svoj visoki nadnaravni poklic, ki ga ima kakor vsak drug človek na zemlji.

Bližajoča se velika noč, ko se narava vzbuja iz dolgega dremanja k novemu vstajenju in življenju, tudi nam mogočno kliče: Kvišku srca! Delavec, trpin, vzdrami se tudi ti! Skloni se pokonci od svojega dela, v katerega si zamišljen in zatopljen; odtrgaj svojega duha nekoliko od zemeljske grude; spomni se, da si še za kaj višjega nasvetu, kakor da se ubijaš samo s to ubogo zemljo; položi svoje delo za nekaj ur na stran in stopi v svetišče božje; odpri ušesa večnim resnicam; daj Bogu, ker je božjega, in svoji duši, kar je njenega!

Bratje — delavci, povabimo vas, da se teh duhovnih vaj — kar vas je naših — udeležite polnoštevilno, vsi od prvega do zadnjega, in da jih pohajate vztrajno od začetka pa do konca. „Glejte, zdaj je prijeten čas, glejte, zdaj je dan zveličanja.“ Te svetopisemske besede veljajo tudi nam. — Ure cerkvenih govorov so nastavljene tako, da bo nam mogoče vsem udeležiti se jih, — četudi bo treba morebiti kosti svojega rojstva zjutraj malo bolj zgodaj vzdigniti kvišku kakor ponavadi. No pa to se bo že zgodilo, dobro voljo. Če so tudi kosti malo težke, se bo pa vest pri tem malo olajšala.

Razume se, da so delavci iz okolice ravno tako povabljeni kakor oni iz mesta samega.

Opozorite in povabite tudi tovariše-delavce na to duhovno gostovanje! In ve, ženske, kajpada ne boste pozabile svojih mož, bratov in znancev z znano svojo zgovornostjo ljubeznivo povabiti, ali če bi se naj obočavljali, tudi malo poriniti tje proti cerkvi Jezusovega Srca. Morebiti boste še kako češčenamarijo pomolile, da bi se tale reč dobro obnesla in izšla v duhovno poživiljenje in ponavljanje krščanskega delavstva samega kakor tudi cele naše organizacije! . . .

Katoliške delavske organizacije na Rusko-Poljskem.

Do ruske revolucije ni bilo na Ruskem nobene krščanske delavske organizacije, ker ruska vlada sploh ni dovolila nobenega društva. Samo socialisti in Judje so ustanavljali tajne organizacije. Včasih je na Ruskem vsakdo, o komur bi

vlada izvedela, da je socialist, prišel na vislice. Ako pa zdaj zalotijo koga, da je socialen demokrat, ga pošljejo v Sibirijo ali pa v mrzlo arhangeljsko gubernijo, kjer vlada večna zima. Toliko je tudi za socialne demokrate bolje po revoluciji.

Judje so imeli svoje revolucionarno društvo, sestoječe večinoma iz delavcev, na programu Marksovega socializma. Imenovalo se je „Bund“ in je bilo eno najstrašnejših organizacij na Ruskem. Sedaj se je „Bund“ združil s socialno demokracijo, samo da si je pridržal svojo avtonomijo. Dalje je obstajala „Poljska socialistična stranka“, neke vrste poljski narodni socialci s hudo revolucionarno smerjo. Tretja delavska revolucionarna organizacija na ruskem Poljskem se imenuje „Proletariat“. To je bila sploh prva delavska organizacija na Ruskem. Prve člane „Proletarijata“ je dala ruska vlada pred dvajsetimi leti obesiti, zato, ker so se organizirali. Delavci jih sedaj slave kot svoje prve mučenike.

Po revoluciji so se začeli organizovati tudi delavci na katoliški podlagi. Predvsem sta se temu delu posvetila dva požrtvovalna in neumorno delavna duhovnika — prelat Marcel Godlevski in dr. Matulevič, prvi vztrajen in razumen politik, drugi učen teoretik. Vlada je dovolila ustanovitev krščansko-socialnih delavskih društev, delavci so bili že sili judovskega „Bunda“ in revolucionarnega „Proletarijata“, socialna demokracija in P. P. S. (poljska partija socialistična) jim niso uga-jale. Torej so se številno zapisali v „Zvezo krščanskih delavcev“, ki je štela kmalu nad 50 tisoč udov.

V glavnem mestu Varšava ima krščansko socialna delavska organizacija 19 „kolov“. Najmočnejše je moško „kolo“ v delavskem predmestju Varšave Praga, ki šteje nad 3000 udov. žensko je nekoliko slabše, ker manjše. Na Pragi imajo delavci lepo dvorano za zborovanje in več manjših sob, ustanovili so si šolo za svoje otroke, v društvu se vrše redna predavanja vsak teden pri veliki udeležbi. Druga „kola“ so slabejša, toda vsako šteje približno do tisoč udov. Po vseh je živahno življenje. Nad vsemi je osrednji odbor, čigar predsednik je prelat Godlevski. V Varšavi imajo delavci svojo hranilnico in poso-

Ob vojni nevarnosti.

Listi že mesece in mesece pišejo o vojni nevarnosti. Ta strah ni prazen. Tudi delavskih sinov in družinskih očetov bo moralo mnogo zapustiti svoj zaslužek in iti, da pomnože naše straže ob srbski in črnogorski meji, ako nastane vojska med nami in Srbi. Koliko je izdala država za novo vojaško opremo, za orožje in strelivo! Vse to bo pomagal vračati državnim blagajnam v prvi vrsti delavec. In kaj bo še le, če prično puške zares pokati! Koliko joka in stoka umirajočih, koliko gorja v družinah, koliko mladih življenj uničenih, koliko delavnih rok in drugih potrebnih udov pohabljenih!

Razumljivo je torej, če se za grozečo nam „šibo božjo“ zanimamo tudi mi in se vprašamo, kako je nastala ta nevarnost in ali ni mogoče, da bi se ji izognili.

Prošlo poletje je začelo na Balkanu zopet nenavadno vreti, pomalem se tam vedno kaj kuha. Nova stranka mladoturkov se je kar čez noč polastila na Turškem vse oblasti in prisilila vladarja, sultana, da se je moral odpovedati temu, da bi s svojimi ministri sam gospodaril brez vsakega nadzorstva in brez vse odgovornosti. Ljudstvo je hotelo delež pri postavitvah, državni zbor,

kakor ga imamo mi, sploh ustavne pravice. Ta državni preobrat se je izvršil čisto mirno in na lepem. Nihče pa ni vedel, kaj iz njega nastane in če se prijatelji starega nereda ne upro in ne povzročijo punta. Revolucija bi prav lahko uplivala tudi čez meje turškega cesarstva, tjekaj, kjer je bil turški sultan še vedno vrhovni gospodar, čeprav samo na papirju, — v Bosno in Hercegovino.

Ti deželi so bili naši vojaki pred 30 leti po nalogu evropskih vlad in temeljem berlinske pogodbe zasedli. Neposredni povod zasedanju ali okupaciji so bili neprestani nemiri in vstaje, ki so jih netili in vzdrževali v prvi vrsti Srbi iz tedanje kneževine srbske, ki so hoteli za bosanske brate več pravic. Okupacija je stala našo državo mnogo krvi in mnogo denarja. Potem je morala naša država imeti tam ves čas precej vojakov in orožnikov, sezidale je ceste in železnice, javna poslopja, nekaj šol, napravila tovarne itd., sploh storila precej za prometno in gospodarsko povzdigo dežele, a v prvi vrsti žalibog na korist priseljenim tujcem. Ljubezni naroda si tuji uradniki niso znali pridobiti. Zato pa se je bilo bati, da bi v slučaju revolucije na Turškem nastali nemiri tudi v Bosni in Hercegovini. Skrajni čas je torej bil, da je naš cesar dne 5. oktobra

1908. razširil svoje vladarske pravice tudi na te dve deželi ter jih proglasil za dedni del habsburške monarhije.

Ta priklopitev ali aneksija je bila potrebna tudi zaradi dogodkov na Bolgarskem. Bolgari so bili doslej še nekoliko odvisni od turškega sultana; morali so mu plačevati vsako leto nekaj davka. En del Bolgarije, vzhodna Rumelija pa je bil prav za prav še turška pokrajina in bolgarski knez tam le nekaj sultanov namestnik. Sedaj so se pa Bolgari kar polastili železnic, ki jih je bila Turčija s tujim denarjem — mnogo je bilo vmes tudi avstrijskega kapitala — bila zgradila v vzhodni Rumeliji, priklopili so tudi oni vzhodno Rumelijo bolgarski kneževini, a knez Ferdinand se je proglasil za neodvisnega kralja, ali, kakor pravijo Bolgari za carja.

Rusija je ta novi položaj na Bolgarskem že priznala in pomagala celo Bolgariji iz zadrege, da je mogla plačati Turkom odškodnino za vzete jim železnice.

Človek bi mislil, da bo isto storila tudi glede Bosne in Hercegovine, kjer se bistveno v resnici ni nič izpremenilo. Kajti Rusija je pred rusko-turško vojno, kakor piše Bismark v svojih spominih, sama ponudila Bosno in Hercegovino naši državi, kot nagrado, če ostane v imenovani

nico, ki se dobro razvija, dalje bolniško pod-
orno društvo in podporno društvo za slučaj
mrti.

Za Varšavo pa je najbolj organizirana „Lodž“, največje rusko tovarniško mesto. Kršč. socialna organizacija šteje tam nad 10.000 udov. Potem pride slavna poljska božja pot Čenstohovo, ki je istotako veliko tovarniško mesto. Tam imajo delavci lep dom s prostorno dvorano. Skoraj vsako „kolo“ ima tudi svoj konzum. Sploh za-
hleva ljudstvo na Ruskem predvsem, da se usta-
navljajo konsumi, ker jih strašno izjemajo Judje.

Ruska vlada je v začetku rada dovoljevala ustanavljanje krščansko socialnih delavskih orga-
nizacij. Menda je mislila, da bo na ta način naj-
lažje premagala socialno demokracijo. Ko je pa
videla, da društva naraščajo vedno bolj, jim je
pričela delati težave kolikor je mogla in ni ne-
verjetno, da jih bo spet zatrla popolnoma. Kadar
se bo čutila dovolj močno. Navedem samo nekaj
slučajev, kako se tam postopa:

Necega dne so prijeli predsednika moškega
krščansko socialnega delavskega društva na Pragi,
ga postavili pred vojno sodišče in obsodili na
vešala, češ da je ubil nekega policaja. Prelat
Godlevski je storil zanj vse mogoče korake in
slednjič se mu je res posrečilo doseči, da so ga
pomilostili na doživotno pregnanstvo v Arh-
angeljsk. Milostno so mu še dovolili, da sme
vzeti s sabo svojo ženo. Toda s petimi kopej-
kami (12 in pol vinarja) na dan je težko živeti
dvema človekoma v kraju, kjer ni mogoče ni-
česar prislužiti. Res so ga vzeli in odpeljali. Po-
zneje so ga pa s pota vrnili nazaj v Varšavo,
rekoč, da so se zmotili. In potem je nastopal
dalje kot predsednik delavskega društva.

Drugi slučaj. V Varšavi so ubili tovarnarja
Hantke-ja. Nekega jutra je šel iz hiše na ulico.
Ko je stopil na prag, se prikažeta na ulici dva
mlada človeka, ga ustrelita in izgineta. Ko je po-
licija za zločin izvedela, je sporočila vladi in
prišel je k tovarni, kjer so med tem delavci mirno
delali, oddelek vojakov in so zaprli vse delavce,
kar jih je bilo v tovarni, ter jih odgnali v trdnjavo.
Kdo je bil morilec, se še do danes ni izvedelo
in niti ni gotovo, da je bil kdo izmed njegovih
delavcov. V trdnjavi so jih izpraševali in potem
polagoma izpuščali. Enega so izpustili še tistega
dne, drugega čez par dni, mnogo so jih držali
po več tednov, več jih pa sploh niso več iz-
pustili, ampak so jih kar iz trdnjave odgnali v
delavskih jopičih v Kostromo v severovzhodni
Rusiji v nek pust in mrzel kraj. Med njimi tudi
tajnika delavske krščansko socialne posojilnice in
hranilnice, jako poštenega človeka, ki je pa imel
edino napako, da je jecljal. V trdnjavi so jim
pri preiskavi stavljali razna vprašanja, na primer:
„Ali je bil Hantke dober gospod? — Ali ste ga
kaj radi imeli? — Je dobro ravnal z delavci?“
itd. Kdor je hitro in lepo odgovarjal, je bil
hitreje izpuščen. Dotični delavec je pa jecljal in
zato je moral v Kostromo.

Strašno je tudi nasprotstvo med krščanskimi
socialci na eni, a Judi in socialnimi demokrati
na drugi strani. To nasprotje je privedlo večkrat
do burnih pobojev in umorov, zlasti v Lodžu
in Čenstohovi, tako, da je delavec, ki je vstopil
v krščansko društvo, v resnici bil v življenjski
nevarnosti. Pri tako težavnih razmerah je v res-
nici samo velika požrtvovalnost in navdušenost
nekaterih gospodov duhovnikov in pa delavcev
zamolga premagati ovire in doseči, da se delo
normalno razvija, ako ga vlada ne bo zadušila
z nasilnimi sredstvi.

Dr. L. Lénard

Žensko socialno vprašanje.

(Piše Radoslava.)

Oglejmo si nekoliko še druge vzroke in pri-
tožbe ljudi čez služkinje. Začnimo takoj pri otroč-
jih letih, v katerih premnogokrat matere same
preveč skozi prste gledajo in ne dajo svojim
otrokom nobenega dela v roko, tako ko pride
dekle v službo nezna nobenega dela v roko pri-
jeti, navajena je le pohajkovati „bangarje“ pod-
pirati in roke pod predpasnikom držati. Še se
spominjam svojih mladih let, ko so nam stariši
kupili le orodje za igračo, bodisi škafo, metle,
samokolnice, grablje itd. seveda vse prav majhno,
in smo se igrali s tem, in delali kakor odrasli,
dasi smo mnogo več časa porabili, tako smo
igraje vse storili: v kuhinji je bilo dovolj vode,
po hiši pometeno, po dvorišču pograbljenost, v
hlevu dovolj rezanice za živino itd. Ni nam ško-
dilo to delo bili smo vsejedno čvrsti in zdravi.
Nekatera mati polna same ljubezni do otroka in
misli, da mu bo vsako delo škodovalo, tega pa
ne pomisli, da če je kdo dela od mladih nog
vaje, tudi še pozneje rad dela, in če mu tega
ni treba, ga lahko pusti, drugače pa se je v po-
znejih letih dela lotiti.

Drugič so vzrok tudi gospodinje, zakaj ne-
kaj deklet je prav pridnih in nadarjenih, ki bi se
dale mnogo naučiti, a ker gospodinja ne zna
lepo govoriti, le rentati in vpije, izgubi dek-
le vse zaupanje donje, in tako postane dek-
le razmišljeno in temasto. Ni mogoče, da bi služkinja
skrbela za hišo ali za blago gospodinje, dokler
se gospodinja same ne poboljšajo. Privoščijo
jim nič dobrega, postavijo jih pa na zrak kadar
se jim zljubi. Kako bo dek-
le delalo za hišo, ko mora biti vedno pripravljeno, kdaj se ji vrata po-
kažejo. Je pa še tretji vzrok naši bedi, ki ga
žalibog povzroče služkinje same. Kako to? Več-
krat se čuje o sebičnosti gospej, da namreč, kjer
so bila poprej tri dekleta so zdaj dve, in kjer
so bile poprej dve je zdaj le ena. Res, da včasih
gospe to naredi, a premnogokrat si dekleta same
svoj položaj skvarijo. Mogoče, da je nekateri za
boljši zaslužek ali pa tudi, da sta dve tako sku-
paj, ki se dobro ne zastopita, tako se ena od-
slovi, druga pa pravi, nobene ni treba vzeti,
bom raje vse sama naredila. Seveda gospej je na-
vadno to všeč, primakne ji na mesec par kronic
pa je dobro, dek-
le se trudi radi teh par kronic, po dnevu in po noči, dobiček od tega ima pa
gospa. Tukaj bi morala dekleta že nekoliko bolj
paziti, misli da bo bolj mirna če bo sama, pa
je včasih ravno nasprotno. Ker včasih radi pre-
obilnega dela ne more vse povoljno izvršiti, jo
gospodinja vsejedno dobro ošteje in ogodnja
dek-
le pa postane nezadovoljno in černo in
zopet je proč s srčnim mirom. Taka dekleta na-
pravijo škodo same sebi in tudi drugim dek-
letam, ki na službe čakajo. Kolikor več se takih
služkinj skaže, toliko več deklet je brez službe,
in kolikor več deklet je brez službe, toliko bolj
so gospe sitne, da za vsako stvar sitnarijo, ker
vedo, da če gre ena proč, jih lahko dobe pet
drugih, in jih zbirajo kakor zrele hruške. Kadar
se pa ena privadi da je večkrat brez službe, ali
po dalje časa brez zaslužka, potem ji navadno
ni za čast in poštenje, mnogokrat se vda nižjim
strastem, da se le preživi. Koliko deklet je morda
že po ti krivdi daleč zabredlo? Koliko gorje na
pravi to preklicano samoljubje, proč z njim, mesto
njega mora nastopiti človekoljubje posebno med
našim stanom, če je nemogoče vsako zboljšanje

vojni nepristranska in ne dela Rusom zlag. Ta
pomenek je bil pozneje s posebno pogodbo
potrjen in naš cesar je ostal mož beseda, to je
in nadlegoval Rusov, ko so prodirali na Balkan.
Poleg tega pa je, kakor že omenjeno, zbor velesil
z berlinsko pogodbo naložil naši državi, da na-
vedeni deželi zasede in upravlja. Sultan je bil le
navidezno gospodar in se za to svoje gospodstvo
vseh 30 let niti brigal ni. Kdor bi menil, da bo
po vsem tem z aneksijo tudi Rusija zadovoljna,
se moti.

Vse druge države bi bile s činom našega
cesarja zadovoljne, le dve sta se ustavljali: Rusija
in Srbija, ki se ji je pridružila tudi Črnagora.
Rusija je rekla da ni bila obveščena, kaj name-
rava naša vlada storiti, in da bi morala priti vsa
stvar zopet pred zbor evropskih držav, pred
mednarodno konferenco, ker je bil mednarodni
zbor držav, berlinski kongres, monarhiji poveril
nalogo, da Bosno in Hercegovino zasede in
upravlja. Naša vlada je Rusiji dokazala, da se
moti. O nameravani aneksiji je bila obveščena,
za aneksijo je dala že sama večkrat svoje dovo-
ljenje, torej kaj hoče še? Glede mednarodne
konference je naša vlada izjavila, da ji načeloma
ne nasprotuje, samo to si prepoveduje, da bi se
tam hotelo razpravljati o aneksiji, ki nikogar nič
ne briga razun naše in turške države.

Tudi Srbi in Črnogorci so se oglasili. Njim

je pa naša vlada kar kratko namignila, da jih
cela stvar nima nič skrbeti, kajti oni niso bili
zraven pri podpisavanju berlinske pogodbe.

Ali je res tako? Res je, da po človeški pra-
vici, po pisanih zakonih in pogodbah nimajo
Srbi in Črnogorci pri aneksiji ničesar iskati in le
čuditi se mora človek srbskim politikom, kako
so mogli leta in leta gojiti v ubogem ljudstvu
goljufivi up, da se kdaj ob ugodnih razmerah
od kakih velikih vojnah ali drugih nenadnih ne-
srečah, meje Srbije in Črnogore razširijo čez Bosno
in Hercegovino ali del istih. O Srbiji kot jugo-
slovanskem Piemontu, okrog kterege se imajo
zbrati razkosani deli južnega slovanstva, kakor pred
pol stoletjem Italija okrog Piemonta, to frazo so
čivkali vseh trideset let kar je trajala okupacija,
že vrabci po belgrajskih strehah, noben politik
pa si menda ni bil na čistem, kako prazen nič
je ta beseda.

Da Srbi rabijo izhod do morja, kakor riba
vode, ako hočejo svoje obile pridelke na žito
in živini po ugodnih cenah spraviti v denar, to
vsi vemo in priznavamo. Ta potreba pa jih še
ne opravičuje, da bi zahtevali od naše države,
ki sta jo Bosna in Hercegovina toliko dali, kakor-
šno si bodi odškodnino. Tudi tega naša država
ne more lahko utpeti, da bi Srbiji in Črnigori
dala Turčija kos novopazarskega okraja in jima
tako omogočila zvezo med sabo in z morjem,

našega težkega položaja in gospodarji nas bodo
le še bolj terorizirali (izkoriščali.)

Prometna zveza.

Koritnica. Ker je „Naša moč“ štev. 7. g.
Štembergerja potipala nekoliko za njegovo so-
cialnodemokratsko zilo in mu v brk povedala,
kaj da je, se zdaj na vse mogoče načine izgo-
varja in zviija, češ, da on ni socialni demokrat.
Pa star pregovor pravi drugače: Povej mi kaj
bereš in v katero društvo zahajaš ali si vpisan,
povem ti kdo si. On se zdaj sramuje samega
sebe, ker tu pri nas nima več pristašev kot enega
samega in ta je A. Kolarič. Štemberger pravi, da
je veren kristjan; pa tega mu nihče ne veruje,
ker nikdo ne more umeti, da more eden naenkrat
služiti dvema gospodarjema. Kako more v cerkvi
služiti Bogu, zunaj cerkve pa podpirati brezver-
ske družbe in časnike. Socialno demokratski listi
in pa tudi socialno demokratski kolovodje vedno
trdijo, da je vera privatna stvar. Tega pa jim nihče
ne veruje in tudi sami ne. To lahko dokažemo
s tem, da vse strupeno napadajo, kar po veri le
nekoliko viši. Zato pa je pravi namen socialnih
demokratov le, da hočejo de'avstvu in ljudstvu
iztrgati vero. Ko pa delavec enkrat vero izgubi,
potem pa slepo zleze na lisu rdečih osrečevalcev.
Prineso mu brezverskih listov in ker nima vere,
jih odobruje, kmalu pa odobruje tudi vse drugo,
kar je v takih listih, čeprav je morda delavstvu
samemu v škodo. Čudno je, da more pameten
človek (in k pametnim ljudem socialni demokratje
sebe vedno prištevajo) verovati socialno demo-
kratskemu načelu: Živi na tem svetu kolikor mo-
reš dobro, ko „pogineš“ je itak vsega konec.
Zato pa socialni demokratje delajo za „Svobodno
šolo“ in prosti zakon. To pa je obstoju človeške
družbe nevarno. Zato bomo mi vedno na straži
stali, da se te gadja zalega svobodomiselstva ne
zaredi v naši grapi. Tudi bomo vsakega z ime-
nom naznanili, ki bi se pod krinko skrival in
podpiral socialne demokrate. Torej Štemberger
in Kolarič: Proč od rdečih bratov, ako hočeta
biti ugledna moža med nami. Stopita rajše h kr-
ščanski železničarski organizaciji „Prometni zvezi“,
ki edina zastopa prava železničarska načela, pa
bosta imela še dobiček, ker bosta polovico manj
plačevala, pa kaj dobila, med tem, ko se pri rdeči
organizaciji nič ne dobi. Je še tako, ker je pri
socialni demokratski železničarski organizaciji
preveč „lačnih“, a tudi nikdar starih voditeljev!
Za danes naj bo dovolj, prihodnjič pa morda še
kaj več povemo, da bo svet izvedel, da pri nas
ne spismo, ampak bedimo in smo na straži.

Med brati in sestrami.

Iz ljubljanske tobačne tvornice. Delavka
nam piše: Silno veliko skrb napravlja našim na-
sprotnikom ljubljanska podružnica Zveze kršč.
tobač. delavstva. Izmislili so si zopet nekaj laži,
da bi naše ljudij v nezaupanje spravili, pravijo
namreč, da dela naša podružnica pravo pošteno
zgubo. Pa ste res smešni, ali bolje rečeno zlobni.
Na shodu, o kojem govorite, ni nihče riti be-
sedice črnil o naši podružnici. Čudno, vi pa
veste toliko povedati. Vaš informator je najbrže
nalašč povedal neresnico, da bi Vam veselje na-
pravil. Že leta 1907 smo vam na vaš napad v
Tobačnem delavcu pojasnili, da je osrednje vod-
stvo prevzelo vso skrb za izplačevanje, a kaj se

kajti tedaj bi bila naša država odrezana od poti
na jug, proti Solunu, kjer mora biti nje končni
cilj, ko si bodo narodi delili turško zapuščino.

Srbi so torej začeli ropotati po listih, da se
jim godi krivica, naročati topove, puške, naboje,
bombe in podobne reči ter nabirati prostovoljce,
ki bi naj kot neredne čete ali bande vdrle v
Bosno. Oboroževala se je tudi Črnagora, ki sta
si pred pol letom s Srbijo gledale kot pes in
mačka, ker so Črnogorci našli nekaj bomb, na-
menjenih za črnogorskega kneza, ki so bile baje
napravljene v Srbiji.

Med tem bojnim krikom se je Avstro-ogrška
s Turčijo do dobra pogodila glede Bosne in
Hercegovine; obljubila ji je za turška državna
posesva v teh deželah 55 milijonov kron, do-
čim je že preje umaknila vojaštvo iz sandžaka
novopazarskega, kjer je vsled berlinske po-
godbe tudi imela svoje posadke.

Ta sporazum s Turčijo je naznanila ali no-
tificirala velesilam, ki so podpisale berlinsko
pogodbo. Vse so bile zadovoljne, le Rusija ne.
Rusi hočejo še vedno konferenco, da bi na njej
dobili kaj za Srbe in Črnogorce, za-se pa svo-
boden prevoz vojnih ladij skozi morsko ožino
pri Carigradu, skozi Dardanele, kar jim je zdaj
zabranjeno.

Srbi so krčali čedalje bolj. Kraljevič Juri je
kar zbesnel, naših vojakov je moralo vedno več

brigade vi za resnico, samo da se obrekujete, pa je dobro. Kljub vsem vašim napadom, pa se vam vendar ne posreči, da bi zbegali naše ljudi predobro poznajo vaše postranske namene zato ne opravite nič, če se še tako lepe delate. Z vsem vašim napadom dosežete ravno nasprotno, kajti število naših članov se vedno bolj množi. Dokler bomo tako pošteno delali se ne bojimo nikogar, najmanj pa vaših lažljivih očitaj. Iz računskega zaključka pa se prepriča lahko vsakdo, koliko se je naša blagajna v gmotnem oziru okrepila, in to vam naj bo v odgovor, kako poka!

JAVNO PREDAVANJE V VELIKI DVORANI „UNIONA“ ki je pretekli torek moralo odpasti, se vrši prihodnji torek 30. marca ob 1/28 uri zvečer.

Občni zbor „Slovenskega katoliškega delavskega društva“ se je vršil v nedeljo dopoldne v S. K. S. Z. Vzela so se na znanje poročila predsednika Moškica, tajnika Zabukovca in blagajnika Zabavnika. Odboru je naročil občni zbor, da mora prirediti vsako prvo nedeljo v Ljubljani v S. K. S. Z. dvorani javno društveno zborovanje. V zbor so bili izvoljeni: Mihael Moškerc, predsednik, Frančišek Zabavnik, podpredsednik, Vinko Zabukovec, blagajnik, Frančišek Himmelreich, zapisnikar; odborniki so: Jožef Gostinčar, Jožef Plestenjak, Bučar Franc II., Jožef Črnivec, Anton Lenčič; pregledovalci računov so: Jakob Golmajer, Jernej Urbar, Jožef Sedmak; namestniki odbora so: Alojzij Luknar, Frančišek Hostnik, Jožef Trefalt, Peter Bizjak, Jožef Ogrič, Ivan Nep. Gostinčar.

Shod v Mostah. V nedeljo, dne 21. t. m. se je vršil v Mostah pri Ljubljani v gostilni „pod lipo“ dobro obiskan shod, na katerem sta govorila o socialni demokraciji in njenem delu dr. Rožič in I. N. Gostinčar.

„Šentpetersko prosvetno društvo“ vabi k predavanju, ki se vrši dne 31. t. m. ob pol osmi uri zvečer v društvenem prostoru v Podboje hiši (nasproti cerkve sv. Petra) v prvem nadstropju. Predaval bo č. g. F. Zorko, šentpeterski kaplan o zgodovini šentpeterske fars. Predavanje je velezanimivo. Sploh pa je želeli, pa bi se naši somišljeniki v šentpeterski fari prav pridno vpisevali v to društvo, ki si je število kot malo prosvetno delo šentpeterskih faranov. Društvo ima mnogo časopisov na razpolago, tudi knjig je še nekaj, ustanavlja se tudi pevski zbor. Pripomočki za izobrazbo se torej vsakemu nudijo, treba jih je le uporabiti. Vstopnina znaša mesečno le 20 vinarjev. Pridite in vpišite se!

Sava, 23. marca. V zadnji številki „Naprej“ z dne 18. marca se socialni demokratje zaletavajo v mojo osebo. Razvidi se iz celega lopovskega napada, da me socialni demokratje smatrajo za poročevalca v liste. In nato sem ponosen! Ponosen sem zato, ker me priznajo za porabnega, dasiravno mi pero slabo služi, ker sem starega škopita študent in sem šolo le bolj od zunaj gledal. Naj bo kakor hoče, socialni demokratje so me potrdili za poročevalca. V prav ostudnem dopisu se bere, da jaz živim od miloščine bratovske skladnice in „Katoliškega delavskega društva“. Kar ste mi dali socialni demokratje, pridite v nedeljo 28. marca ob 9 uri dopoldne iskat v moje stanovanje. Dobite za vsako krono, deset kron; lepe obresti, le pridite ponje. Da zvedo cenjeni čitatelji, kako grdi lažnjivci so socialni demokratje, naj pojasnim tu svojo „miloščino.“ Več socialnih demokratov se je meni v obraz izrazilo, da ni Boga in da ni čudežev. To sem

tudi že slišal iz ust voditelja rdečih Antona Kristana, ki je kakor znano, javni odpadnik od katoliške vere. Sedaj pa čujte! Odpadnik Anton Kristan je dal v svojem listu natisniti, da me je Bog kaznoval. Kdaj naj se potem A. Kristanu verjame, ali takrat, ko pravi, da ni Boga, ali takrat ko piše, da Bog kaznuje. — Delal sem deset let v tovarni in plačeval v bratovsko skladnico. Postal sem za delo nezmožen, zato dobivam od bratovske skladnice letno 200 K (beri: dvesto kron) pokojnine. Vprašam Tone Kristana, ker pod dopisom ni nikdar podpisan, ali je to miloščina, ako deset let plačujem in potem dobim to, kar so mi dolžni dati. Bolezen sem dobil v tovarni. Ker pa z 200 K na leto vendar ne morem živeti sebe in svoje družine, sem šel po osmih mesecih svoje bolezni h gospodu ravnatelju in mu svoj položaj razložil. Po posredovanju gosp. Antona Pongratza sem dobil potem službo kontrolorja bolniške blagajne s plačo 50 K na mesec. Jaz sem zato hvaležen gg. ravnatelju Trappenu in Antonu Pongratzu za to službo. Pred menoj so bili tudi kontrolorji, zadnji celo mojster s 600 K pokojnine. Anton Kristan in njegov dopisun, ali je to miloščina, če človek opravlja službo? Prepustim pa prav rad to službo Tone Kristanu ali njegovemu dopisunu iz Nove vasi pri Jesenicah, ako vama jo dá načelstvo bolniške blagajne. Če mi prav to službo požrete vi, socialni demokratje, vas vseeno zagotavljam, da ne bom šel še s Save. Kar se pa tiče konsumnega društva, ni bilo pa nikdar moje delo, da naj postane strankarsko. Le podpiši se lažnjivi dopisun „Napreja“, se bova že pogovorila, kdaj sem jaz pisal v „Našo moč“. Ako pa deset socialnih demokratov z lastnoročnimi podpisi zahteva od odbora konsumnega društva, naj izstopim iz društva, pa bom. Deset jih boste že skup spravili, kaj ne Tonček! Zaradi deželno-zborskih volitev mene prav nič ne briga, kdo je kaj pisal v „Našo moč“. Kdor je pisal, je premalo pisal. Jaz bi poročal, kako se je meni godilo pri volivni komisiji, o vaših psovkah še ne govorim ne. Le toliko povem, da si še življenja nisem bil svest. Taki osebni moji sovražniki ste, da ste me napadli, ko sem bil v volivni komisiji, veren tistih, ki so bili v komisiji. Za priče imam volivno komisijo, da so morali enega pijanca odstraniti po orožniku. In ko sem šel od volivne komisije skozi gostilno, ste socialni demokratje kričali: Ubijmo hudiča! Končam! Doslej sem opravljal svojo službo vestno, odslej jo bom strogo in če komur ne bo prav, naj se gre za to zahvalit socialnim demokratom in „Napreju“. Ne bojim se vas prav nič! Če mi Bog da zdravje, bom še na Savi, potem pa če me gledate grdo ali ne, to mi je vseeno. Kar imam pa miloščine, prepustim vso ljudem Kristanovanega kalibra. — Franc Čebulj, kontrolor bolniške blagajne in hišnik „Delavskega doma“ na Savi.

Družba sv. Mohorja v Celovcu bo prihodnje leto 1910. zopet izdala eden ali celo dva snopiča Zgodb sv. pisma. Prvi snopič je prišel že pred 15 leti na svetlo; od takas se je zgodilo precej sprememb med udi naše družbe. Mnogo jih je pomrlo ali izstopilo; vsako leto pa se vpiše po več tisoč novih udov. Koliko Mohorjanov je še, ki imajo vse doslej tiskane snopiče Zgodb sv. pisma? In vendar naj bi se nahajala ta knjiga vseh knjig v vsaki slovenski hiši; in Družba hoče pomagati svojim udom, da si nabavijo tiste snopiče, ki jih nimajo; zato ponuja iz svoje zaloge snopiče Zgodb sv. pisma za polovico cene, namreč 50 vinarjev (in 40 vi-

narjev za odpravnino) za vsak snopič — dokler jih je še kaj. Kdor jih naroči, mu jih pošljemo lahko zdaj ali pa jih prejme v jeseni z letošnjimi knjigami vred.

Državni zbor zdaj deluje. Zdi se, da bo zdaj šlo nekaj časa vse po pametnem potu dela. Državni zbor je zdaj v tem kratkem času že sprejel rekrutno predlogo in predlogo v podražavljenju železnic. Te dni razpravlja zbornica o predlogih odseka o živinskih boleznih glede odredbe proti kužnim boleznim živine. Prihodnji teden pride na vrsto trgovinski pooblastitveni zakon. Potem se prično velikonočne počitnice, ki bodo baje letos prav kratke.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina

za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Priporočamo našim rodbinam

KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna
pri

„Mariji pomagaj“

Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

poleg jubilejnega mostu

Mr. Ph. Milan Leusteka

priporoča:

Antiseptična Melousine-usna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	120
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev

domačega izdelka.

SL. OBČINSTVO SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

na mejo, da preprečijo vpad srbskih band čez Drino, palo je že več orožnikov in vojakov pod srbskimi krogli. To je bilo naši vladi dovolj. Vprašala je v Belgradu, kaj vse to pomeni. Tudi velesilam so se začeli jeziti lasje, kajti, če ne pogase iskre ob avstrijsko-srbski meji, se lahko zažgo tudi sosedne strehe, in prej ko se do mislimo, utegne biti vsa Evropa v plamenu. Sklenile so torej skupno prijateljsko posredovati v Belgradu, da nehajo z oboroževanjem in izzi-vanjem. Zopet so bile vse vlade zadovoljne s takim korakom, le ena ne: Rusija. Ona je sama pisala Srbiji noto, še precej pravilno, a odgovor na njo je baje tudi sama narekovala, in ta od-govor je bil predrzen. Srbija poziva Avstro-ogrsko v nem pred „evropsko sodišče“, pred konferenco, ki naj monarhijo sodi in obsodi v odškodnino Srbom in Črnogorcem. Ta odgovor je napravil na vseh dvorih mučen vtis, trdijo, da celo na Ruskem. (?)

Med tem je po dolgem obotavljanju odgo-vorila Srbija na avstro-ogrski opomin, ako možno še osornejša. Poziva se namreč na svojo prejšnjo noto, to se pravi, da hoče stvar spraviti pred konferenco, o razoroževanju ne črhne niti be-se-dice, glede trgovinske pogodbe z monarhijo pa, z drugimi besedami, izjavlja, da na njo „žvižga“.

Zdaj je bila mera polna. Edini odgovor skoro, ki je mogoč, bi bil, da bi naša armada

udarila in 17 krat manjšo Srbijo ponižala. Toda čemu? Trajno zasesti Srbije bi ji velesile itak ne dovolile, vojno odškodnino bi ji morali Srbi v obrokih — ostati na dolgu, in kaj je največja vojna odškodnina napram človeškim žrtvam in zgubam v gospodarstvu vsled zastoja v obrti, trgovini in vseh pridelovalnih strok?

Miroljubnost našega cesarja je tudi uplivala in upliva še vedno, da bi se ne prelivala po nepotrebnem kri, in tako Avstro-ogrska še po-trpežljivo čaka, dobro pripravljena, da brani svoje pravice do Bosne in Hercegovine z vso odločnostjo, a čaka zadnjikrat in le za kratko dobo!

Našli so se zopet posredovalci, ki bi radi mir: Italijani in Angleži. Rusija se zopet protivi skupnemu nastopu v Belgradu, oziroma stavi take pogoje, da jih naša vlada ne more sprejeti. Tako se vidi vedno jasnejše, da tiči za zapeljanim srbskim ljudstvom v svoji notranjosti raz-drpana Rusija, ki se ji cede sline po Balkanu, ko je izgubila vpliv na Daljnem Vzhodu.

Zapomnimo si to: če tudi danes ali jutri še ne bodo pokale puške na srbski meji, — prej ali slej mora priti do odločilnega boja za Balkan, do boja med nasprotujočimi si koristmi Rusije in Avstro-Ogrske.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno

dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosi 25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

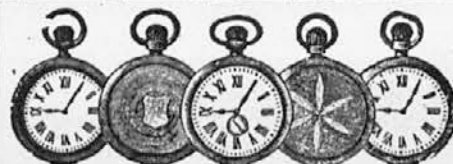
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe. Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouratur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec

koji se dobiva v steklenicah, skatljah in škafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špecerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.